

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsavdelningen
Enheten för social hållbarhet
Jakob Kilner
Tillsynshandläggare
010-224 46 05
jakob.kilner@lansstyrelsen.se

Beslut
2017-03-07

Diarienummer
705-31418-2016

Sida
1(6)

Samhällsbyggnadsnämnden
kommunen@bollebygd.se

Diariern	Diarieplanbeteckn.
2017/130	
BOLLEBYGDS KOMMUN Samhällsbyggnadsnämnden	
2017 -03- 0 8	
Handläggare	

Tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakslagen (1993:581) – Bollebygds kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen riktar *kritik* på följande punkter:

- Kommunen saknar kommunala riktlinjer för serveringsbestämmelserna i alkohollagen som ska utfärdas i enlighet med 8 kap. 9 § alkohollagen.
- Kommunen saknar tillsynsplan för tillsynen av folkölsförsäljning i enlighet med 9 kap. 2 § alkohollagen.
- Nämnden har inte genomfört tillsyn av alkohollagens serveringsbestämmelser avseende serveringstillstånd i tillräcklig utsträckning.
- Nämnden genomför ingen tillsyn avseende rökfria miljöer enligt tobakslagen. Länsstyrelsen noterar även att nämnden inte avsatt några resurser för tillsynen och eventuellt efterföljande arbete.

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande *brister*:

- Nämnden har inga upprättade rutiner avseende arbetet enligt alkohollagen och tobakslagen.
- Nämnden har inga protokoll eller annan dokumentation avseende tillsynen av rökfria miljöer.
- Nämnden har vissa brister i hur dokumenteringen av handlingar sker.

Länsstyrelsen bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i övrigt följer lagstiftningen i de delar som har granskats.

Nämnden ska senast **den 15 juni 2017** redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med de påtalade bristerna.

Detta beslut har fattats av enhetschef Talieh Ashjari med tillsynshandläggare Jakob Kilner som föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har tillsynshandläggare Lars Andersson deltagit.

Vid sin bedömning utgår Länsstyrelsen från skala:

- Utan anmärkning
- Brist
- Kritik
- Allvarlig kritik

Talieh Ashjari

Jakob Kilner

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

- *Folkhälsomyndigheten*

Bakgrund till tillsynen

Länsstyrelsen har på eget initiativ med stöd av 9 kap. 1 § alkohollagen och 19 a § tobakslagen genomfört tillsyn i Bollebygds kommun den 6 oktober 2016.

Länsstyrelsens handläggning

Verksamhetstillsyn av kommunens handläggning av ärenden och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen har genomförts. Tillsynsbesöket genomfördes av Lars Andersson och Jakob Kilner på Länsstyrelsen.

Inför besöket skickade Länsstyrelsen ut en enkät som besvarades av kommunens bygg- och miljöchef. Enkäten innehåller frågor angående verksamhetens organisation, riktlinjer, policys, handläggning samt tillsyn.

Vid besöket fördes diskussioner med ordföranden i Samhällsbyggnadsnämnden, bygg- och miljöchefen, miljöinspektör samt tillståndshandläggare och enhetschef från tillståndsenheten i Borås kommun utifrån de svar som lämnats i enkäten.

Redovisning av tillsynen

Kommunens organisation

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för ärenden och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen (inklusive rökfria miljöer). Vid sittande bord framkom att Jävsnämnden fattar myndighetsbeslut gentemot kommunens egna verksamheter som inte samhällsbyggnadsnämnden kan besluta om. Detta sker exempelvis vid tillsyn av kommunens utbildningsverksamheter. Bygg- och miljönämnden tog över tillsynsansvaret från Omsorgsnämnden den 1 januari 2015.

Handläggartjänsten och tillsynstjänsten köps från Borås kommun.

Enligt enkätsvaret har nämnden avsatt 30 % av en årsarbetskraft för handläggning och tillsyn av servering, folköl- och tobaksförsäljning. Inga resurser avsätts idag för handläggning och tillsyn av rökfria miljöer.

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

Kommunen saknar kommunala riktlinjer för alkohollagens bestämmelser som ska utfärdas i enlighet med 8 kap. 9 § alkohollagen.

Kommunen har en tillsynsplan för servering enligt alkohollagen. Tillsynsplan för folkölsförsäljning saknas.

Nämnden har inga upprättade skriftliga rutiner för tillsyn och handläggning avseende servering, folköl- och tobaksförsäljning eller rökfria miljöer. Kommunen har inga tillsynsprotokoll för att kontrollera att rökförbudet på skolgårdar följs. Det finns heller inga tillsynsprotokoll för övrig tillsyn av rökfria miljöer.

Tillsyn av serveringstillstånd

Tillsyn utförs enligt avtal av Borås kommun.

I Bollebygds kommun finns det fyra stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten. Under 2013 till och med 2015 har två, ett respektive två tillsynsbesök genomförts. Hittills i år har tre tillsynsbesök genomförts.

Länsstyrelsens aktgranskning av tillståndsprövningen

Länsstyrelsen har granskat ett ärende rörande Bollebygds kommun i samband med tillsynen av Borås kommun den 3-4 oktober 2016. Ärendet avsåg tillfällig servering till allmänheten, nämndens diarienummer 11-2016-00233. Följande har noterats:

- Inkommen ansökan finns endast som en händelse i akten. Något dokument finns ej kopplat till händelsen.
- Ritning på serveringsområdet, kopplad till beslutet, saknas i akten.

Ärendeakter sparas sedan 2016 digitalt i ärendehanteringssystemet AlkT.

Tillsyn av servering på särskilda boenden

I Bollebygd finns inga särskilda boenden som bedriver servering i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 1 b § alkohollagen.

Länsstyrelsen informerade vid mötet om kommunens tillsynsansvar avseende servering på särskilda boenden samt att kommunen har ett eftersökningsansvar i och med att serveringen inte är anmälningspliktig. Länsstyrelsen informerade också om att nämnden kan behöva se över sitt reglemente så att bestämmelserna i 8 kap. 1 b alkohollagen omfattas.

Ansvarsfull alkoholservering

Nämnden arbetar med metoden ansvarsfull alkoholservering. Beslutet att arbeta med ansvarsfull alkoholservering är fattat av nämnden. I arbetet ingår samverkan, tillsyn och utbildning av serveringspersonal. Nämnden har avtalat med Borås kommun att tillståndshavarna i Bollebygd får anmäla sin personal till den utbildning som Borås kommun anordnar. Borås kommun bjuder in till utbildningen.

Tillsyn av folkölsförsäljning

Tillsyn utförs enligt avtal av Borås kommun.

I Bollebygds kommun finns det fyra anmälningar av folkölsförsäljning. Under 2013 till och med 2015 har tre, fyra respektive fyra tillsynsbesök genomförts. Under 2016 har ännu inga tillsynsbesök genomförts.

Tillsyn av tobaksförsäljning

Tillsyn utförs enligt avtal av Borås kommun.

I Bollebygds kommun finns det sex anmälningar av tobaksförsäljning. Under 2013 till och med 2015 har sex, sex respektive sju tillsynsbesök genomförts. Under 2016 har ännu inga tillsynsbesök genomförts.

Kontrollköp

Kommunen använder sig inte av metoden kontrollköp.

Tillsyn av rökfria miljöer

Enligt enkäten har ingen tillsyn av rökfria miljöer utförts under åren 2013 – 2015. Under 2016 har ännu inga tillsynsbesök genomförts. Vid samtalet meddelas att under 2017 ska ett projekt genomföras med inriktning på *"kemikalier på skolor"*. Vid dessa besök ska även tillsyn av rökfria miljöer ingå.

Återkoppling från förvaltningen till nämnden

Återkoppling sker genom delårsrapport, tillsynsplan samt redovisning av delegationsbeslut.

Myndighetssamverkan

Samverkan sker främst med Polismyndigheten, Skatteverket och Räddningstjänsten och inom ramen för den samordnade tillsyn som Borås kommun ansvarar för. Samverkan med Länsstyrelsen gällande råd och stöd. Med den förebyggande verksamheten i kommunen sker idag ingen samverkan.

Övrigt

Länsstyrelsen informerade nämnden om de eventuella förändringar vi har att vänta på tobaksområdet i och med slutbetänkandet [En översyn av tobakslagen - Nya steg mot ett minskat tobaksbruk](#). Förändringarna innebär bland annat att bestämmelserna om rökfria miljöer utökas kraftigt och att fler produkter kommer att omfattas av rökförbudet. Förslaget från utredarens sida är att förändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018. I dagsläget finns ingen angiven tidsplan från regeringen huruvida förslagen kommer att genomföras och i sådana fall när.

Kommunicering av sakuppgifter

Nämnden har inte inkommit med något svar på kommunikeringen.

Länsstyrelsens bedömning

Inledningsvis kan Länsstyrelsen konstatera att området alkohollagen och tobakslagen är av begränsad omfattning i kommunen. Utöver det har kommunen lämnat över handläggning och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen till Borås kommun, rökfria miljöer undantaget. Det ursäktar dock inte att kommunen inte vidtagit de grundläggande uppgifter som det ankommer på kommunen att hantera. I det ingår bl.a. att upprätta riktlinjer för servering enligt alkohollagen samt en fullständig tillsynsplan.

Även om det finns få serveringstillstånd måste den grundläggande tillsynen utföras. Det innebär ett besök per objekt och år som lägsta nivå.

Avseende rökfria miljöer konstaterade Länsstyrelsen i sitt beslut från 2013 (*beslut per den 20 maj 2013, 1st dnr. 705-10606-2013*) att det fanns brister i hanteringen. Kommunen hade inte utsett en ansvarig nämnd för området och följaktligen hade ingen tillsyn genomförts. Ansvaret är nu reglerat, men någon tillsyn är inte genomförd.

Med skyddslagstiftningen som grund tillsammans med resonemang utifrån ett antal propositioner och skrivningar i bl.a. Länsrapporten 2012 finns det ett tydligt stöd för att kommunerna ska genomföra årlig tillsyn.

Regeringen framhåller att en effektiv tillsyn är strukturerad och regelbunden (Regeringens proposition Olovlig tobaksförsäljning 2009/10:207). Den nationella tillsynsmyndigheten (Folkhälsomyndigheten) har uttalat att avseende den här typen av sociala skyddsåtgärder bör frekvensen ligga på minst ett tillsynsbesök per objekt och år (fler om det finns behov) för att tillsynen ska få önskad effekt, jmf Länsrapport 2012 och tillsynsfrekvens för tobaksförsäljning.

Nämnden behöver se över sina rutiner för arbetet med rökfria miljöer för att på allvar lyfta området och genomföra det som lagligen åligger den.

Länsstyrelsen har också noterat vissa brister i handläggningen.

I övrigt är det Länsstyrelsens bedömning att nämnden följer lagstiftningen i de delar som granskats.